

«Αγνοούμενοι 1974 - Αγνοούντες 2014»

Συζήτηση με την Αιμιλία Υψηλάντη, με αφορμή τη θεατρική παράσταση που παρουσιάστηκε στο Ίδρυμα «Μ. Κακογιάννης»

Σαράντα χρόνια μετά από τη βάρβαρη εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο, τους δύο «Ατίτλες», την κατοχή μεγάλου τμήματος της μεγαλονήσου, τους χιλιάδες νεκρούς και αγνοούμενους, η Καλλιτεχνική Εταιρεία ΑΡΓΩ προγραμματίζει μια σειρά εκδηλώσεων. Χτες παρουσιάστηκε, στο Ίδρυμα «Μ. Κακογιάννης» (Πειραιώς 206, Ταύρος, τηλ: 210-341.8550), το θεατρικό έργο «Οι Αγνοούμενοι. Μια ενδιαφέρουσα ζωή» του Βασίλη Κατσικονούρη (το οποίο στη συνέχεια θα παρουσιαστεί τη χειμερινή σεζόν στο θέατρο ΑΡΓΩ), με την Αιμιλία Υψηλάντη, τον Αλέξανδρο Σταύρου και την Μαρία Τσαρούχα.

Από 30 Ιούνη έως 13 Ιούλη, έκθεση φωτογραφίας, εικαστικών εγκαταστάσεων και έργων Τέχνης, σε μια «Διαδρομή Μνήμης» από το θέατρο ΑΡΓΩ στην Πρεσβεία της Κύπρου (με την επιμέλεια της Μαργαρίτας Καταγά). Στις 30 Ιούνη, θα παρουσιαστεί, στο Θέατρο ΑΡΓΩ, ο μονόλογος «Ο γιος μου ο Ελπήνορας» του Δημήτρη Λέντζου. Στις 10 και 11 Ιούλη, στον κινηματογράφο Αστυ, ένα διήμερο κινηματογραφικό αφιέρωμα σε ταινίες που γυρίστηκαν με θέμα την εισβολή και τις συνέπειες του ξεριζωμού.

Ο «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ» συνομίλησε με την Αιμιλία Υψηλάντη, με αφορμή την παράσταση.

– Πέρα από την επέτειο των 40 χρόνων από τη βάρβαρη εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο, ποια άλλη ανάγκη σας ώθησε στη δημι-

ουργία αυτής της σειράς των εκδηλώσεων «Αγνοούμενοι 1974 - Αγνοούντες 2014»;

– Το θέμα των «Αγνοουμένων» με απασχολούσε από καιρό. Η επέτειος των 40 χρόνων είναι η αφορμή. Αλλωστε, είχα ζήσει τα γεγονότα, μόνο που για χρόνια απέφευγα να αφήσω τον εαυτό μου να αντιμετωπίσει το θέμα των αγνοουμένων της Κυπριακής τραγωδίας, όχι απλά σαν ένα ανθρωπιστικό ζήτημα ή σαν ένα πολιτικό ζήτημα -γιατί αυτό πιστεύω ότι είναι-, αλλά σαν ένα θέμα που υπερβαίνει τις δύο αυτές θεωρήσεις και ανάγεται σε κάτι βαθύτερο που το κουβαλάει μέσα του ο άνθρωπος και όλοι οι πολιτισμοί από τη στιγμή της ύπαρξής τους. Αναφέρομαι στην ιερότητα του ανθρωπίνου σώματος, στο σεβασμό στην έννοια του θανάτου, στη βαθιά ανθρωπινή ανάγκη να τηρηθούν οι αρχέγονοι κανόνες που αφορούν τον κύκλο της ανθρωπίνης ζωής. Απέφευγα να το αντιμετωπίσω αυτό προσωπικά, όπως αποφεύγουμε όλοι μας να αντιμετωπίσουμε κατάματα ό,τι μας πληγώνει και να μιλήσουμε για αυτό, πόσο μάλλον για ένα γεγονός που συνδέεται με μια προδοσία και μια ήττα του Ελληνισμού.

– Βαθύ και ανεπούλωτο το τραύμα των αγνοουμένων. Πώς να το αντιμετωπίσει ο άνθρωπος για τον άνθρωπό του και η Ιστορία για τους ήρωές της;

– Το τραύμα των αγνοουμένων είναι τραγικό και είναι απόλυτα κατανοητό ότι οι δικοί τους άνθρωποι, όσα χρόνια

και αν περάσουν, ζουν με την ελπίδα. Οσο δεν έχουν το σώμα του αγαπημένου τους, δεν αποδέχονται -και είναι φυσικό-, όσα χρόνια και αν περάσουν, ότι ο άνθρωπός τους έχει πεθάνει. Ζουν πάντα με την ελπίδα. Το ζήσαμε, άλλωστε, πρόσφατα, με την τραγωδία του αεροπλάνου που χάθηκε - οι συγγενείς ακόμα πιστεύουν ότι οι δικοί τους άνθρωποι κάπου ζουν και πληρώνουν για πληροφορίες. Στην περίπτωση των αγνοουμένων της Κυπριακής τραγωδίας, υπάρχει μια επιπλέον τραγική πλευρά. Οι αγνοούμενοι δεν τιμώνται σαν ήρωες. Είναι, όπως λέει η μάνα από το μονόλογο «Ο γιος μου ο Ελπήνορας», είναι ήρωες αναπληρωματικοί, ήρωες εν δυνάμει, σε αέναη αναμονή.

– Ποιοι είναι οι αγνοούντες και πώς αντιμετωπίζονται;

– Αγνοούντες είμαστε λίγο - πολύ όλοι μας. Ποιος λιγότερο, ποιος περισσότερο. Φοβόμαστε την αλήθεια, φοβόμαστε την ελευθερία. Και σαν λαός

προτιμάμε να διδασκόμαστε από τις νίκες και όχι από τις ήττες.

– Αν σταματήσει η ιστορική γνώση και η ιστορική μνήμη, είμαστε χαμένοι;

– Ό,τι είμαστε σαν άτομα και σαν λαός βασίζεται στη μνήμη. Στη μνήμη την πραγματική και στη μνήμη που κατασκευάζεται. Όταν λέω την πραγματική, εννοώ τη βιωματική, αυτή που περνάει από γενιά σε γενιά και από τις αναζητήσεις του καθενός μας. Υπάρχει και η κατασκευασμένη, που πολλές φορές εξυπηρετεί κάποιους σκοπούς που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες ιστορικές ανάγκες, που χωρίς να αντιμετωπίζονται σαν ταμπού πρέπει να ερευνώνται και να κατανοείται η ανάγκη που τις δημιουργήσε. Όλα τα άτομα και όλοι οι λαοί, σε όλη την ιστορία του ανθρωπίνου γένους, αγωνίζονται να επιβιώσουν και πολλές φορές να επικρατήσουν. Αλλά δεν γνωρίζουν ποιοι είναι, σαφώς είναι χαμένοι.